

● **Olsokdagene.** Vennskapelig samtale om homofili i Stiklestad kirke.

– Jeg måtte fornekte

STIKLESTAD

Nils Norman Iversen ble aldri akseptert for sin legning, og flyttet fra Verdalen da han var 19 år. I dag nøler han ikke med å gi kirken all skyld for homoskepsisen.

Stiklestad kirke var fylt til randen da prost Nils Åge Aune og Verdals egen Blomster-Nils skulle samtale om homofili og Den norske kirke – midt mellom gamle ærverdige ikoner og altermalerier. For å lette på trykket åpnet prosten og den homofile blomsterdekoratøren seansen med en salme på henholdsvis trekkspill og sang.

– Føler du deg komfortabel her, ville prosten vite da de satte seg ned ved prekestolen.
– Ja, jeg gleder meg. Enn du? repliserte Iversen til skadefro åtgang fra menigheten.

En god barndom

Iversen bedyrer at han hadde en god barndom i Verdalen. Han skjønte tidlig at han var annerledes, men ikke at det skyldtes legning før han kom i puberteten.

– Jeg valgte å betro meg til noen kamerater da jeg var 16. Men da hadde jeg allerede kjent på det i noen år selv. Jeg skjønte at det var en legning jeg ikke kunne gjøre noe med, og levde fint med det. Det var fint å være homo i Verdalen. Men jeg kjente på ensomheten. Og det at jeg måtte fornekte min egen legning og lyve på meg kjæreste for å dra på fest på Reehaugen.

Kirkens skyld

Aune innrømmer at han ikke er stolt av Kirkens behandling av homofile gjennom årene, og at han ofte har latt seg berøre av homofiles beretninger.

– Jeg er glad for at det nå blir endringer. Det kan ikke fortsette slik.

Iversen er tydelig i sin tale: Kirkens ansvar for overtramp mot homofile er stort.

– De har all skyld, sier han.
– Mer enn samfunnet for øvrig, spør Aune.

– Husk at det ikke er veldig lenge siden kirken var samfunnet for øvrig.
Prosten nikker og erkjenner Iversens kvasse anklage.

På de utsattes side

Iversen mener det er betenkelig at kirken har, og er, mer opptatt av å unngå interne konflikter enn å ivareta enkeltmenneskers behov for å leve som de vil.

Fakta

«Ikke et skeivt ord?»

En samtale om homofili og Den norske kirke.

Med: Prost Nils Åge Aune og blomsterdekoratør Nils Norman Iversen.

Sted: Stiklestad kirke

Og han får prestens medfølelse i akkurat det.

– Jeg tar det til meg. Det stemmer nok at vi har vært veldig opptatt av slike hensyn. Slik skal det ikke være – kirken skal være på de utsattes side.

Iversen legger ytterligere bær til prestens samvittighet ved å også legge ansvaret for følgene på kirken.

– Når kirken har valgt å skyve fra seg mennesker, må de også ta ansvar for det som skjer med dem de skyver fra seg.

Lang prosess

Ifølge Aune, som hadde googlet ekstra om homofili før samtalen, var legningen kriminell i Norge til 1972. Videre var det ansett som sykdom til 1977. I 1999 banet biskop Rosemarie Köhn vei ved å innsette den lesbiske presten Siri Sunde, før kirken åpnet for homofile prester i 2007. Og nå i år vedtok altså Kirkerådet å åpne for en egen liturgi for såkalt samkjønnet vigsel.

– Kirken tar seg god tid. Men det er godt at det skjer noe. Om jeg hadde sett homofile bryllupsannonser i lokalavis da jeg var fire, hadde kanskje livet mitt sett annerledes ut også, sier Iversen.

Samtidig har Aune kun registrert vigselforespørsel fra ett homofilt par så langt.
– Vi trenger vel 25–30 år på å venne oss på tanken, vi også. Målet er uansett at vi vil ha muligheten, men det betyr ikke at vi må. Jeg lever godt i kjærlighet uten å være gift. Men symboleffekten er uvurderlig.

Gaute Ulvik Haugan
gautu@t.a.no / Tlf. 98 25 21 84

I vennskapelig samtale: Blomsterdekoratør Nils Norman Iversen (tv.) og prost Nils Åge Aune snakket åpent om homofili og kirken.

Både positivt og negativt

Skeive personer forteller om utenforskap og mobbing i en ny forskningsrapport.

Rapporten «Skeiv på bygda» fra 2015 er utviklet av Senter for kunnskap og likestilling, som har kontorer i Steinkjer. I rapporten beskrives flere unge homofile sin hjembygd som fordomsfull, kjedelig, stigmatiserende og full av sladder. Flere av de spurte forteller at de må til storbyene for å oppleve skeive miljøer, som gir en følelse av tilhørighet som ikke

finnes på hjemstedet.

Seniorrådgiver Helge Eggebo ved KUN – senter for kunnskap og likestilling forteller at deres forskning utfordrer noen av mytene med å være skeiv på bygda.

– Antakelsen av at bygda er helt krise for skeive og at de må rømme til Oslo for å få ett fullverdig liv er feil. Men når skeive ungdommer forteller at det er kjipt å vokse opp på små steder, er det grunn til å ta det på alvor. Rapporten peker på at det

både er positive og negative inntrykk med å være skeiv i små samfunn.

– Vårt hovedbilde er at en del personer forteller om kjipte erfaringer der de opplever utenforskap og mobbing fordi de føler seg annerledes. Mange knytter det sammen med å bo på et lite sted med få folk og det gjør flere ensomme, sier hun.

Forskningsrapporten forteller også et annet bilde av saken, der de spurte opplyser at de synes bygda er inkluderende, at det er

● **Ønsker mer mangfold.**

Se til Inderøy: Eivind Rindal er tidligere leder i Landsforeningen for lesbiske og homofile i Trøndelag. Han peker på Inderøy som et tolerant samfunn som har tradisjon for å ta imot annerledes folk.

– Vanskelig for de skeive

– **Jeg var ofte bekymret på vegne av skeive personer i Nord-Trøndelag, sier tidligere leder Eivind Rindal i LLH Trøndelag.**

Rindal er tidligere organisasjonssekretær i AUF i Nord-Trøndelag og leder i Landsforeningen for lesbiske og homofile (LLH) i Trøndelag. Han sier han identifiserte flere bekymringsfulle trekk ved nordtrøndersamfunnet.

– Mitt inntrykk er at ungdomsmiljøene ikke alltid har vært like sunne i Nord-Trøndelag. Jeg har fortsatt et inntrykk at store steder som Stjørdal og Steinkjer har et godt stykke å gå for å bli mer inkluderende. Byene må ta bevisste valg som fører dem i en mer mangfoldsrkning.

Han peker på at dersom det ikke jobbes aktivt med slike tema, kommer det heller ikke av seg selv.

– I LLH-tiden ble jeg ofte kontaktet av ungdom, og jeg husker spesielt en nordtrønder som sa at situasjonen for skeive i hjembygda var alt annet enn bra og at han nærmest flyktet fra samfunnet han var en del av. I Nord-Trøndelag opplevde jeg både inkluderende og konforme samfunn. Sistnevnte var det kanskje ikke så stor takhøyde for å skille seg ut – der tradisjonelle forventninger om kjønn og seksualitet sto sterkt, sier Rindal.

LLH (nå under navnet organisasjonen FRI, journ. ann.) forsøkte flere ganger å bygge opp en fungerende organisasjon i nordfylket, uten hell.

– Det var veldig vanskelig å få til et aktivt lokallag i Nord-Trøndelag, til tross for at vi gjorde flere fremstøt. De som benyttet seg av tilbudet vårt var veldig ofte de veletablerte i det skeive miljøet, men svært sjelden nye.

– Hva var årsaken, tror du?

– Enten så var det fordi situasjonen for skeive i Nord-Trøndelag var virkelig, virkelig dårlig, eller det kan bety at folk flest hadde det greit og ikke følte behovet for en organisasjon. Eller at de ikke ønsket å assosiere seg med LLH.

– Hvilket ansvar har det offentlige for å bedre situasjonen for LHBT-personer?

– Det er viktig at lokalsamfunnene legger til rette for mangfold og at enkeltpersoner tenker over hvordan man forholder seg til folk som er annerledes. Enten man er flyktning, homofil eller har en annen religion. Inkludering er nøkkelen her.

– Opplevde du noen kommuner i Nord-Trøndelag som flinkere enn andre?

– Inderøy-samfunnet, ingen tvil. På den vide-regående skolen der har de lang tradisjon for å ta imot annerledes folk. Det er et stort sunnhetstegn, sier Rindal. *Trønder-Avisa har forsøkt å komme i kontakt med organisasjonen FRI – uten hell.*

Erik Waatland
ew@t.a.no / 900 11 613

min legning

å være skeiv på bygda

stor takhøyde og at de trives på grunn av mangfold.

– Noen fortalte oss at det ikke var noe problem å være skeiv på bygda, men de fleste opplever nok litt begge deler.

I forskningsrapporten har de dybdaintervjuet 24 personer mellom 17 og 32 år. Alle har til felles at de bor på små plasser i kommuner med 500 til 20.000 innbyggere.

Noen av informantene sier helt tydelig at de har negative inntrykk av sine små samfunn. En sier at de blir gjenstand for stygge blikk og får kom-

mentarer og uønsket seksuell oppmerksomhet. «Mange av dem vi har snakket med etterlyser synlige forbilder i bygda og samfunnet ellers. De etterlyser at homoseksualitet tematiseres og normaliseres, og da særlig på barne- og ungdomsskolen. Kanskje nettopp på grunn av generell usynliggjøring, føler mange seg ekstremt synlige som homo på ungdomsskolen, eller på hjemstedet», står det i rapporten.

– Hva kan man gjøre som samfunn for å skape mer toleranse?

– I rapporten har vi noen konkrete forslag til tiltak. Vi trenger positiv og

inkluderende stedskultur der man har et særlig fokus på skolemiljøer og mobbearbeidet. Trakassering av på grunn av seksuell orientering og kjønn må i større grad bekjempes. Man ser også at helsetjenester i små samfunn kan skolerens bedre på å møte LHBT-personer. Alt i alt handler det om å bygge en positiv kultur og det starter allerede med kommunenes innflytterprosjekter, som i større grad kan fokusere på at alle er velkomne.

Erik Waatland
ew@t.a.no / 900 11 613